

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

24. Quia frustra erunt praecepta, exhortationes, correptiones.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

Faus. lib. 2. c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

tiam, libero nihil relinquatur arbitrio. Itaque coactionem per gratiam inferri voluntati, & necessitatem, gratiamque solitariam sine concursu videlicet voluntatis, operari salutem, incunctanter asseriebant. Imo brutis animalibus hominem similem, vel potius pejorem fieri; quandoquidem sicur mare magnum, quod huc atque illuc ventis agitantibus volutatur, ita ad quodcumque bonum vel fecimus, sine illo affectu suo, solo divina potestate impulsu, mens humana versaretur. Ecce hereticus (quem non alium quam sanctum Augustinum cum suis intelligit) sub pretextu gratiae, qualem vult hominem esse post gratiam. Vbi perspicue vides, quo sensu Faustus gratiam Christianam ac veram in voluntate operari crederet. Nonne insaniam simile videretur, si de gratia cujus usus instar cupi stibet potentiae, instar habitus, instar specierum, instar lucis, instar concursus illius indifferentis Dei, voluntatis nutui ad amul-
Bsim subditur, tales expostulationes & epulatus, non ab ignaro vulgo, sed ab acurissimis viris, funderentur? Nonne recentiores gravissime adversus eos moverentur, a quibus tam brutus sibi stupor affingeretur, ut gratiam illam ab ipsa cooperatione voluntatis efficacem, quam ipsi docent, libertati voluntatis ad veritatem credere putarentur? Et hoc nomen de Massiliensibus quoquo modo credi volunt, ne alioquin ab eis de animam ac sensa sua derivasse credantur.

Quam vero sint ipsis in hac expostulatione similes, res ipsa clamat, & voluminibus plenis ubique protestantur, Molina, Vasquez, Gregorius a Valentia, Suarez, Lessius, & alij. Nihil enim invidiosius passim inculcant, quam per gratiam, quae ad volendum, consentiendum, agendum praedeterminat voluntatem, funditus everti libertatem: ut non sit opus testium onijs eorum corregatis hoc asserere.

NOTA XXII.

Quia destruit eam et jam cum negatur.

Lib. de Cor. c. 2. 3. 4.

Quod vero libertatem et jam everteret illa gratia, quando divino iudicio subtrahitur, non minus invidiose Massilienses questi sunt. Nam apud Augustinum extra culpam se videri volunt, qui non obediunt Deo, quia obediencia, hoc est, gratia ad obediendum, munus Dei est. Hanc, inquit, non accepimus. Quid itaque corripimus, quasi nos eam nobis dare possimus, & nostro arbitrio dare volumus? Istas enim Adrumetinorum querelas fuisse quoque Massiliensium, in Epistola sua Prosper affirmat. Hinc & Faustus: dum liberi in reimpior arbitrio in alterutram partem omnia ex praedestinatione statuta & definita esse pronunciat, etiam suprema remedia penitentiae sensu abrupta pietatis evacuat. Ita vero inferbit libros suos: Professio fidei adversus eos, qui dum per solam voluntatem Dei, alios dicunt ad vitam attrahi, alios in mortem deprimi, hinc fatum cum gentilibus asserunt, inde liberum arbitrium cum Manichaeis negant. Nam duplex in eis verbis Augustiniana doctrinae caput impetit, pi-

Faus. lib. 2. c. 11.

num, quod Deus per solam voluntatem, hoc est, per gratiam suam, alios ad vitam attrahere diceretur; alterum, quod alios in morte relinqueret, vel reprobareret.

Idem omnino non semel adversus gratiam illam ex se efficacem, quae non omnibus datur, recentiores ingeminant. Lessius: An tequam detur metio efficax, non est in ipsis potestate eam habere, ut sepe ostensum est, ac proinde nec opus bonum facere: Vnde nullum instans dari potest, in quo sit potens ad utrumlibet; quod tamen ad rationem libertatis requiritur, supra capite quinto ostendimus. Idipsum docet & alij locis. Nec ceteri dissentunt. Putant enim nullo modo imputandum esse peccatum, tanquam non liberam voluntate factum, si gratia, sine qua vitari non potest, negaretur.

NOTA XXIII.

Quia praecipit fit hominibus impossibile.

Deinde, quod ex praecedenti sequitur, si subtrahatur gratia illa vitando peccato, vel faciendo operi, quod praecipitur, necessaria, jam praecipit fit hominibus impossibile. Ita conueniantur in superiori observatione Monachi Adrumetini: Cur corripitur, arguimur, reprobemur, accipimus? Quid facimus, qui non accepimus? Quali dicerent, impossibile est nobis facere quod praecipitur, quia gratiam non accepimus, qua fieri possit. Vnde & Faustus: Quoniam edo praedico gratiam, qui misericordiam negat? Quomodo videtur asserere Dei donum, cuius tollit auxilium &c. Quoniam edo mihi dicitur, Declina a malo & fac bonum, si iam malum dedinare non possum? Per istius videlicet misericordiae seu gratiae subtractionem.

Accurate hoc imitatur Lessius: Si praeter cetera auxilia requiritur, ad singula opera motio (id est gratia) quaedam determinans, quam habere non sit in potestate, utpote quam Deus pro paucis praedestinavit; plurimi profecto sunt, quibus praecipit dei sunt impossibilia. Idipsum docent alij multo majori, ut eis videtur, ratione, si gratia sufficiens ad implenda praecipita subtrahatur. Concludunt enim eadem quae Massilienses ratione subnixi: praecipita fore impossibilia: Offerit ergo Deus hoc auxilium, inquit Lessius, alioquin sequeretur, & Deum iubere impossibilia, & nos peccare in eo quod vitare non possumus: vel edite violando divina praecipita nos non peccare.

NOTA XXIV.

Quia frustra erunt praecipita, exhortationes, correptiones.

Eiusdem rationis est, eodemque fundamento innixum, quod conqueiebantur frustra futura praecipita, exhortationes, & correptiones. De quo in praecedentibus duobus capitibus audivimus Massiliensium voces. Similes passim fundunt etiam recentiores: Deumque frustra erunt praecipita, frustra consilia, frustra exhorta-

Less. de grat. c. 9. n. 9. Vide c. 3. n. 12. latins. Suarez lib. 2. de auxili. c. 6.

Lib. de Cor. c. 2. 3. 4.

Faus. lib. 2. c. 11.

Less. de grat. c. 9. n. 3.

Less. de praed. c. 6. n. 65. Vide Suarez lib. 2. de auxili. c. 13. auxilia.

Less. lib. 2. de grat. c. 9. n. 12.

exhortationes, & correptiones. Nemo enim his bene
in poterit, sine auxilio efficaci, quod non est in eius
potestate. Ita Lessius.

NOTA XXV.

Quia nature vires nunquam deprimuntur.

Alia ex causa Massilienses putabat super-
fluam fore exhortationem, correptionem,
& similia, ex eo quod Augustinus tra-
deret, ita per peccatum primi hominis prostratas
esse nature vires, ut nihil boni velle, aut
agere, aut periculum aeterna mortis timere
posset nisi per gratiam bona ista voluntas in-
spiraretur. Unde stomachantes apud Hilarium
excludi putant omnem predicationis vigorem, si mi-
serit, quod per eum excusetur, remansisse dicatur. Et
paulo post: Afferunt inutilem exhortandi consue-
tudinem, si nihil in homine remansisse dicatur, quod
correctio valeat excitare.

Idipsum refutant sine luctu recentiores: No-
luit, inquit Lessius, dare tantam gratiae copiam, ut
omnia sint natura facta, ipsaque natura sit securae:
sed eam dimittat mensuram, quae multam nobis re-
linquat sollicitudinem; ut animadversus a rei difficultate
& anticipati eventus excitemus naturam, eaque vim in-
feramus, ut quantum potest gratia cooperetur. Hoc
sepe monet Scriptura, ut cum boni atque ad vigilan-
tiam ad assiduam orationem, ad redimendum tempus,
ad caute ambulandum, ad operandum saluam et in as-
simore & tremore. Non decebat, ut vires natura a
creatore acceptae essent otiosae, & quasi passivae se ad
gratiam vires haberent, earum impulsu tantummodo
explicantes, & sinentes se ab illis moveri &c. In
quibus verbis tacite indicat, alioquin non recte
illos Scripturae monitiones fieri, nisi natura
seipsam excitaret: nec attendit, huiusmodi
excitationes naturae, & sollicitudines, & timores
esse unum ex primis & praecipuis gratiae
operibus praeventivae voluntatem. Ex quo fit,
ut ubi ipse se naturam excitare putat, ad
operandum gratiae, gratia e contrario praeventivae
de naturam sopitam ac somnolescentem,
eam ad cooperandum excitet. Nunquam huiusmodi
verbis quisquam gratiae intellectus
uteretur, nisi existimaret, aliquid in natura
relictum esse, quod ipse sua diligentia ad gra-
tiam excitaret. Sed hoc ex illa opinione ve-
nit, qua putant hominem, quantum in se est
operando, multa facere, quae vere bona sunt,
quibus se postea in terponat gratia, ut ad su-
pernaturales actus perducatur. Hoc aperte
proferitur Molina; cuius de Gratia Lessio mirri-
fice probatur, ideoque de Scholastica Theologia
optime meritis pronuntiat. Nam in concor-
dia sua aperte proferitur, quo homines avidius,
sinceriorumque animo veritatem cognoscere volunt, eo
plures a Deo vocari ad fidem, & illuminari. Quasi
illa aviditas, & sincerus animus, & cogno-
scendi voluntas, non esset donum gratiae Dei.
Addit adhuc, ita se Deum accommodasse ho-
mini, ut sicut per gratiam hominis naturam ex se
liberam perscrubatur, ita etiam ante receptionem gratiae,
& in ipsa receptione gratiae, ac postea in augmento
illius, iuxta locum libero relinqueret arbitrio: quate-

nus ita ipse auctor esset omnium bonorum, omniaque
ei accepta referrentur, ut nihilominus libero arbitrio
propria industria, & laus servaretur. Ecce & an-
te receptionem gratiae libero relinquitur ar-
bitrio locus, ut ei industria & laus sua serve-
tur. Unde ulterius pergit, idipsum afferens,
quod & Lessius de exhortatione dixit: Atque
praedicta omnia exigere videtur Deus a peccatore illius
verbis Zachariae, id est: Convertimini ad me, &
convertatur ad vos. Quasi videlicet Deus illis ver-
bis naturales liberae voluntatis conatus exige-
ret, quibus sese gratia postea insereret, prout
ibidem ex professo docet, & Massilienses ex
propria sui erroris professione statuebant.

NOTA XXVI.

Quia sola erit opus oratione.

Hinc ulterius Massilienses inferebant, tan-
tummodo orandum esse pro illis, qui
non recte vivunt, si totum est gratia. Nam &
istud ipsum, totum gratia dari, permoleste ferre
solebant. De oratione audi: Si non fecero, non
ego corripendus sum, sed ille orandus, ut dei quod
non dedit. Et mox: Cum ergo & ipsa voluntas a
Domino preparatur, cur me corripis, quia vides me
eius praecepta facere nolle, & non potius ipsum rogas,
ut in me operetur & velle? Monachorum Adru-
metinorum verba sunt, quae a Massiliensibus
frequenter a quoque fuisse, Prosper ad Augusti-
num testatur.

Eadem quoque eandem ob causam propter
illa scilicet auxilia efficaciam ex praedestinatione
profluentia, usurpant recentiores. Imo vero,
inquit Molina, data est sententia, locus apertissime
datur errori illorum Monachorum, qui dicebant nemi-
nem corripendum esse, quod non operetur bonum, sed
orandum esse Deum, ut illi largiatur gratiam, auxi-
liumque efficiat, quo bene operetur. Sed non adver-
tit, arbitror, istas Monachorum accusationes
adversus gratiam, praesertim quoque Massi-
licenses, contentiosissime conclamando, fecisse suas,
ut jam ex Prospero sapius diximus.

NOTA XXVII.

Quia absurdum est, ut Deus petat ab ho-
mine fieri, quod ipse Deus per talem
gratiam debet facere.

Istud quoque perabsurdum esse Massilien-
bus videbatur, quod Deus ab homine praeci-
piendo aut exhortando peteret id, quod ipse
dare deberet. Hinc Monachi Adrumetini,
quorum omnes querelas tanquam iustissimas
Massilienses quoque amplexos esse, Prosper
tradit, valde serio querebantur: Ut quid nobis
predicatur, atque praecipitur, ut declinemus a malo
& faciamus bonum si nos nos non agimus, sed id velle
& operari DEVS OPERETUR in nobis? Et
Augustinus ex similitum persona ad eisdem
istos Monachos: Quare iubet, si ipse daturus
est? Quod statim solvit, quia dat quod iubet,
cum adiuvat, ut faciat cui iubet.

Simili prolixo modo Lessius siculneam
hauc

Exilior. 7. p. 11
ad 102.
L. lib. de
grad. 1. c. 1.
4. 71.
ad 103.
ad 104.
ad 105.
ad 106.
ad 107.
ad 108.
ad 109.
ad 110.
ad 111.
ad 112.
ad 113.
ad 114.
ad 115.
ad 116.
ad 117.
ad 118.
ad 119.
ad 120.

Molina ibid.
Apud Aug.
lib. de Cor.
& grat. c. 24.
Mol. q. 28
a. 13. disp. 53.
m. 2.
In Epist. ad
Aug.
Lib. de Cor.
& grat. c. 25.
Lib. de grat.
& lib. arb.
c. 15.